అధోచేతనంలో చేసిన పాపకార్యం క్రమేపీ హృదయఫలకాన్నంతటినీ ఆక్రమించి మసకబరిచినట్లుగా, స్వచ్ఛమైన ద్రవసముదాయంలో పడిన మురికి బిందువు మెల్లమెల్లగా పక్కలకు వ్యాపించినట్లుగా తన నల్లని భారీ శాలువను ప్రపంచమంతటా నిదానంగా పరుస్తోంది నిశాదేవత. సృష్ట్యధిపతి 'విధి' అనే జల్లెడతో జీవితాలను జల్లిస్తుంటే, విలువలేని అనర్థకపు జీవితాలు మడిగుండాల్లాంటి అనుభవాల రంధ్రాల్లోంచి క్రిందికి జారుతూన్నట్లుగా శరీరం లేని ఆకాశంలోంచి ప్రయోజనం లేని నీటిముక్కలు రాలుతున్నాయి.

భాగ్యనగరానికి బయలుదేరటానికి బస్సు సిద్ధంగా ఉంది. గుళ్లోని ప్రమిదల్లా గుడ్డిగా వెలుగుతున్నాయి లోని దీపాలు. వివిధ రకాలైన గమ్యాలను చేరుకునే వివిధాలైన కోవలకు చెందిన వివిధ వ్యక్తులు ఎవరి వ్యాసంగాల్లో వారు మునిగిపోయి ఉన్నారు.

పై జేబులోని కాగితాలు మొదలైనవి తడిసిపోకుండా పాంటు జేబులోనికి మార్చుకుంటూ, చేతిలోని 'టికెట్‌పాడ్'తో ఫుట్‌బోర్డుమీద కాలు పెట్టాడతను. ఖాకీపంట్లాం అంచు దారాలు పిక్కల మీది వెంట్రుకలను పెనవేసుకుని చురుక్కుమనిపించాయి.

ఎవరో వెనకనుంచి పరుగిడుతూన్న ధ్వని. అది అతని వైపుకే చాలా దగ్గరగా వచ్చి ఆగిపోయింది. లోనికి వెళ్లబోతూన్న వాడల్లా ఆగి వెనుతిరిగి చూశా డతను. "మీ కోసం ఎవరో వచ్చారట, డిపో ఆఫీసుకి. . . అర్జెంటుగా కావాలట మీరు. . ." భాషా— విజయవాడ ఎక్స్‌ప్రెస్ కండక్టర్— అన్నాడు.

అతని నొసలు ముడిపడ్డాయి. బస్సు లైట్ల కాంతిలో కనుకొలకులు, కొత్త జింక్‌పాడ్ ఒకే రకంగా తళుక్కుమన్నాయి. తన కోసం ఇక్కడికే వెతుక్కుంటూ వచ్చేవా రెవరై ఉంటారు?

తుంపర చినుకులు జల్లుగా మారాయి.

ఫుట్‌బోర్డుమీద ఉంచిన కాలు దించి వడివడిగా డిపోఆఫీసు వైపు అడుగులు వేశా డతను. కారిడార్ దాటి హాలులోకి ప్రవేశించి ఆఫీసు గది వైపు వెళ్లబోతూ ఎదరకు చూచి ఆగిపోయాడు. స్తంభించి పోకపోయినా వీక్షించరాని దృశ్యాన్ని చూచినట్లుగా అతని కనుగుడ్లు పెద్దవయ్యాయి. చెలియలికట్ట నతిక్రమించేందుకు పొంగుతూన్న భయంకరమైన జలధి లాటి అతని ఉద్రిక్త భావాలకు ప్రతీకగా నిలువెల్లా ఒక్కమారు కంపించింది.

హాలులో ఓ వైపుగా రెండు బెంచీలున్నాయి. లైటు వెలగటం లేదు. ఆఫీసు గదిలోని వెలుతురు ద్వారంగుండా హాలు నేలమీద పడి బొగ్గురజను మధ్యలో వజ్రపుపొడి చల్లినట్లుగా ఉంది. ఒక్క క్షణం పాటు సందిగ్ధంగా అతణ్ణి ఆపాదమస్తకం పరిశీలించి వెనువెంటనే భుజంమీది పమిట చెంగును సరిచేసుకుంటూ లేచి నిలుచుని తల వంచుకున్న దామె.

"మీరా?!"

పైకి వినిపించకుండా, పెదవులు చిట్లిస్తూ చిరుహాసం చేసింది. "ఇక్కడ అర్ధాంతరంగా ఇలా నేను దర్శన మివ్వటం మీకు అత్యాశ్చర్యకరంగా ఉంది కదూ?" అన్నది తల పైకెత్తి.

ఆమెనే తదేకంగా చూస్తూ కొంతసేపు అలాగే ఉండిపోయిన అతను అన్నాడు, ఓ నిమిషం తరవాత: "నిజమే! చాలా. . . 'షాకింగ్'గా ఉంది. అయితే, అది కేవలం నా మానసికానుభూతులకు సంబంధించింది. . . ఎక్కడినుంచి వస్తూంట, మీరు?" లోన రగులుతూన్న ఆవేశం, అవమానం, క్రోధం అతని విశిష్ట వ్యక్తిత్వం ముందు తల వంచాయి. తేరుకున్నందుకు గుర్తుగా ముఖంలోని నీలిరంగు క్రమేపీ కరిగిపోయి, మామూలు ఛాయకు వచ్చింది.

"అదంత అవసరం కాదను కుంటాను. . ." అతని చివరి మాటలకు నెమ్మదిగా సమాధాన మిచ్చింది. "మీ వద్దకు రాగలిగే అర్హత నాకులేదంటారా?"

బయట వర్షం ఉధృతమైనట్లు హోరుమనే శబ్దం వినిపిస్తోంది. అప్పుడప్పుడూ తళుక్కుమనే మెరుపుల వెలుగులు కారిడార్‌ను క్షణంపాటు దీప్తివంతం చేస్తున్నాయి.

పక్కకు తిరిగి హాలులోంచి ఆకాశాన్ని, భూమిని పెనవేసే జలతారుతీగల్లా ఉన్న వర్షపు చినుకులను చూస్తూ కొంతసేపు సమాధానమివ్వకుండా గడిపి, చివరికి ఆమె వైపు తిరిగాడు.

"అనూరాధా, మరి కొంతసేపు. . . వేచి ఉండండి. . ."

దాదాపు పది నిమిషాల తరవాత ఆఫీసు గదిలోంచి దీర్ఘంగా నిట్టూరుస్తూ హాలులోకి ప్రవేశించా డతను. తన 'డ్యూటీ'ని 'కేన్సిల్' చేయించుకుందుకు ఎంత శ్రమపడ్డదీ ఆ నుదుటి మీది స్వేదబిందువులు చెబుతున్నాయి.

"వర్షం ఇంకా తగ్గినట్లుగా లేదు..." స్వగతంలోలా అనుకున్నాడు. ఇద్దరూ కారిడార్ లోకి వచ్చి నిలుచున్నారు. డిపో దీపాల వెలుగులో పాలిపోయినట్లుగా ఉన్న అతని ముఖం దెస చూచింది అనూరాధ. పొడవుగా, తెల్లగా ఉన్న అతని విగ్రహం ఒకప్పటి స్మృతులను కలచి ఆమె మనసును భారంగా చేస్తోంది.

"మీరు. . . మీరు. . . అంటూ ఇలా గౌరవించటం నా హృదయాన్ని చిత్రవధ చెయ్యటానికా? చాలా రోజుల తరవాత ఇద్దరం కలుసుకున్నాం, ఈ వాడు. మీ కేమీ అనిపించటం లేదా?"

సూటిగా కళ్లలోకి చూచాడు. తల వాల్చుకుంది. "ఊహుఁ! నా కేమీ అనిపించటం లేదు. అంతేకాదు, ఆ చిత్రవధ అనేదాన్ని అనుభవించటమంటూ జరుగుతూంటే ఆ విధంగా మన్నించటమే నా కానందదాయకం. . . అందులో లక్షాధికారి కరుణాకర్ మిసెస్ కదూ. . . మరి మాట్లాడితే నేను 'దొరసాని' అని సంబోధించవలసి ఉంటుంది. . ."

ముఖం అటు తిప్పుకుంది. పచ్చని పైచర్మంలోంచి మెడ నరాలు నీలంగా కనిపించా యతనికి. భుజాల కుదుపుతో తన్ను తాను తమాయించుకుంటూనే స్తంభానికి ఆనుకున్నాడు.

వర్షం తగ్గుముఖం పట్టింది. అతని బదులుగా మరో కండక్టర్‌తో, అరగంట ఆలస్యంగా హైదరాబాద్ ఓక్స్‌ప్రెస్ బురదనీళ్లను పక్కలకు చిమ్ముకుంటూ వెళ్లిపోయింది. "చాలా మారిపోయారు. . ."

జవాబివ్వకుండా ముందు కడుగు వేశాడు. ఆమె అనుసరించింది. డిపోను దాటి వెలుపలికి వచ్చాక అతను టాక్సీని మాట్లాడేలోపుగా ఒక రిక్షాను పిలిచిం దామె. "నా వద్ద డబ్బు లేక కాదు. కాని, మీరు మీ డబ్బును అనవసరంగా దుబారా చేస్తున్నారు. . . అయిదు రూపాయల ఖర్చు కంటే, అయిదు నిమిషాలు నా పక్క కూచోవటమే మీకు 'ఇకానామికల్'. . ." మళ్లీ నవ్వింది.

ఆ నవ్వే తన జీవితంలోని అత్యంత ప్రధానమైన మార్పులకు మూలకారణ

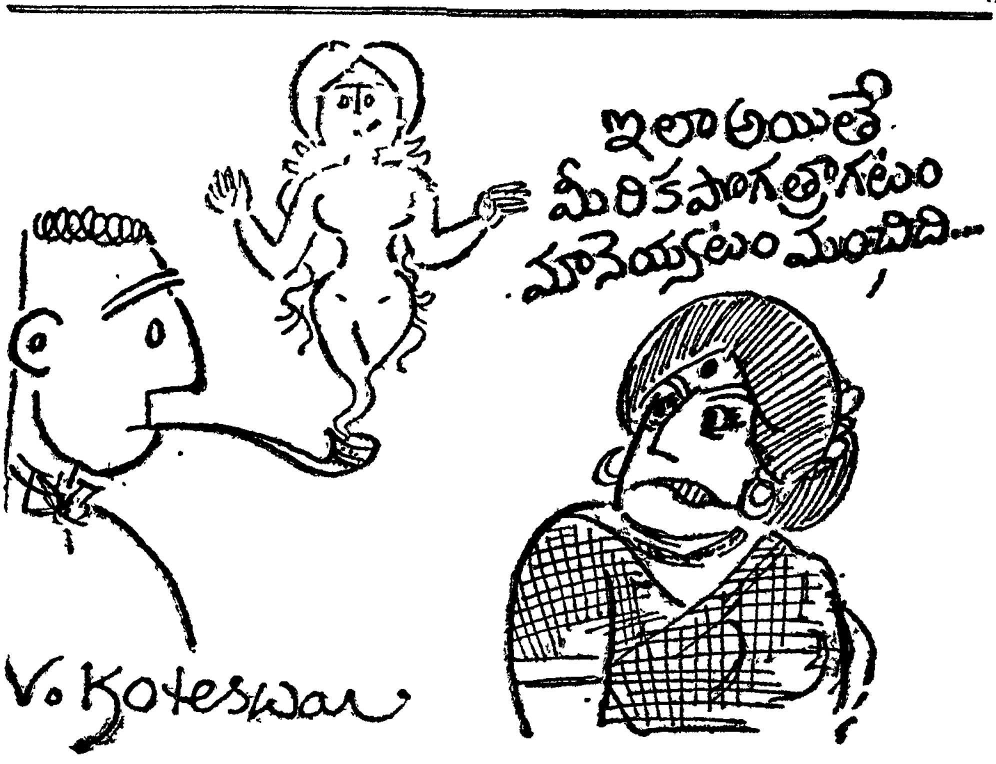

- పి. వి. ఎస్. మధుసూదనరావు

అనూరాధ ముఖం బాగా వడిలి పోయింది. అక్కడక్కడ ఆశాకిరణాల్లా ఆకాశంమీద మినుకు మినుకుమంటూన్న తారలను నల్లని మేఘం కమ్మివేసి అదృశ్యం చేసింది.

ఒక చిన్న రెండంతస్తుల ఇంటి ముందు ఆగాడతను. ముఖద్వారం వీధిలోకే ఉంది. తన మీద మోపిన రెండు జతల కాళ్ల బరువుకు, వాకిలి చేరుకోవటానికి సైడుకాలువ మీద వేసి ఉన్న బండపలక పెద్దగా శబ్దం చేసింది. పక్కనే పడుకున్న నల్లని, పొట్టి తోక కుక్క అదిరిపడి లేచి దూరంగా పరుగెత్తింది. తలుపు మీద వేళ్లు చిన్నగా చప్పుడు చేశాయి.

ఇంకా బాగా పొద్దు పోలేదు. పక్క ఇండ్లలోంచి రేడియోల్లోని మాటలు, పాటలు, సంభాషణలు వినిపిస్తున్నాయి.

తలుపు తెరుచుకుంది. లైటు వెలుగు ఒక్కసారిగా ఒళ్లు విరుచుకుని వీధిలోకి పారిపోయింది తృప్తిగా.

ఆ సమయంలో అత నెప్పుడూ ఇంటికి రావటం సంభవించకపోవటంవల్ల, అతని

మని అతనికి తెలుసు. ఎలా నవ్వగలుగుతూంది? అసలు ఏ ముఖంతో తన ఎదుట భౌతికంగా నిలబడగలుగుతూందామె?

దాదాపు ఇరవై నిమిషాలు గడిచాక ఒక సందు మొగలో ఆగింది రిక్షా. మ్యునిసిపాలిటీ పర్యవేక్షణకు గుర్తుగా పెద్దగా రొద చేసే దోమలూ, లైట్లు లేని స్తంభాలూ వారి నాహ్వానించాయి. వర్షపునీళ్లలో చీర పాడవకుండా, హేండ్ బాగ్ ఎడమ చేతిలోకి మార్చుకుని కుడి చేత్తో కుచ్చెళ్లు పైకి పట్టుకుందామె.

“జాగ్రత్తగా నడవండి! దారి ఊహా కందనంత ఎత్తు పల్లాలతో నిండి ఉంది. నా ఇంటికి వచ్చినందుకు తరవాతైనా మీరు తప్పక విచారిస్తారు. . .”

“ఎందుకండీ, మాధవ్‌గారూ?” వెక్కిరింతగా అన్నది.

“నాకు కార్లు, భవనాలు, సోఫాలు, రేడియోగ్రాములు, మనుష్యుల్ని చంపించటానికి గూండాలు మొదలైన సౌకర్యాలు లేవుగా మరి. . . అలాటి చోట మీరుండాలంటే ఎంతగా అలమటించిపోతారో ఈ రోజేగా నాకు తెలియటం?” ప్రతిగా హేళనా స్వరంతో జవాబిచ్చాడు.

చాల ఆశ్చర్యకరమైంది గీతాదేవికి. పక్కనే ఉన్న అపరిచిత యువతి దాన్ని భుమడింపచేసింది.

"గీతాదేవీ! ఈవిడ అనూరాధ. . . ఇప్పుడు నా దగ్గర పనిచేస్తున్నారు. నా జీవితంలో మరువలేని సహాయం చేసింది. . . ఈమె గీతాదేవి. . . నా స్నేహితురాలు— నాకు 'తోడు' కూడా... ఇక్కడే ఒక హైస్కూల్లో టీచరు..."

తుపాకీగుండు దెబ్బ తిన్న పిట్టలా హృదయం విలవిలలాడిపోతున్నా బయట పడిపోకుండా కప్పిపుచ్చుకుంటూ అనూరాధ గీతాదేవి వైపు ఉత్సుకతతో చూసింది. మంచి శరీరచ్ఛాయ, ఆకర్షణీయమైన ఆకృతి. ఎవరినైనా మరుక్షణంలో ఆకట్టుకునే 'విశాల నేత్రాల కాంతి' ఆమె సొత్తు. మెడ తోపెగా ఉంది.

వెలిగొని 'షో' కేసులు టేబుల్ మీద ఉంచి "రండి" అన్న దామె. గాజుల శబ్దంతో ఆ కంఠం కలిసిపోయింది. ముట్టా చూస్తూ ఒక కుర్చీలో కూర్చుంది. అతను మెట్లెక్కి పైకి వెళ్ళిపోయాడు. క్రిందినుంచి మాటలు వినిపిస్తున్నాయి. మధ్య మధ్య నవ్వులు. తన గది తలుపు తెరిచి అలసటగా కుర్చీలో వాలాడు. మరునాటి నుంచి మరో అయిదు రోజుల వరకు 'ఫ్యాట్ ఆఫ్' అని సంతోష పడుతూన్న అతని హృదయంలోంచి ఆ ఆశాన్ని ఎవరో పెకలించి దూరంగా పారవేసినట్లనిపించింది.

• • •

రాత్రి తొమ్మిది గంటలు దాటిపోయింది. వర్షం ఆగకుండా, ఓ మోస్తరుగా కురుస్తూంది. ముసురుపట్టిన మోడ విద్యుద్దీపాల మంచు మెల్లగా జారుతూన్నట్లుగా మెట్లమీద నున్నదైన పాదాల సవ్వడి అయింది.

మాధవ్ గ్రహించి ఉన్న మాధవ్ ఉలికిపడి కళ్ళు తెరిచాడు. లాల్ మెత్తగా, తిరంగా ఉన్న చేయి ఒకటి అతని తలను నిమురుతూంది. ఒక్క క్షణం ఆ హాయి ననుభవించి, "గీతాదేవి!" అన్నాడు మందంగా, నవ్వుతూ.

ఊపిరి బరువుగా పైకి పీల్చిన శబ్దం వినవచ్చింది. జవాబు లేదు. అతను పడుకున్న కుర్చీలోంచి లేచి స్విచ్ వేశాడు.

"చీకట్లో మిమ్మల్ని క్షమించా చేసేస్తావా?"

చీకటంటే నాకు చాలా భయం." కుర్చీలో కూలబడుతూ అన్నాడు.

"చీకటంటే భయమంటూ, అంత లోనే ఉంటారెందుకు?" నవ్వుగా వినబడి భుజాల మీదికి వంగింది.

"అనూరాధా . . . నువ్వు . . . నాకు . . . క్షీణ్ . . . అబ్, ఇక్కడ చూసావేంటి!"

అతని కంగారును తిన్నగా చిట్లుస్తూ చూసింది.

"ఇక్కడ రాత్రి ఆలస్యంగా దాటి ఉంటుంది... ఇలా వచ్చారేమిటి? గీతాదేవి చూస్తే బాగుండదని తెలుసా?"

"మరచారేమో. నా మనసు లోని మాటను చెప్పటంలో [illegible] చెప్పనివ్వండి. . . మరో స్త్రీ ఉండటం నా అదృష్టం [illegible] చేస్తుంది. . ."

కళ్ళు తిప్పేశాడు. "నాకు చాలా విరసంగా ఉంది. ఏదీ ఓపిక లేదు."

"కొంచెం పనిగా చేయమంటారా?. ." అన్నది.

ఒక్క క్షణం నిశ్శబ్దం. [illegible] ఉన్నారు. అనూరాధ చాలా నెమ్మదిగా ఒక్కొక్క అక్షరాన్నీ [illegible] పలికింది.

"మా ఇళ్ళ [illegible] నా [illegible] తెలిపింది [illegible] పూర్తిగా [illegible]. కాని, నేను [illegible] ఈ [illegible] మంచి అనుభవం వది శాశ్వతంగా ఇక్కడే ఉండిపోదామని వచ్చాను. . ."

కుర్చీ వెనక్కి మీద మెడ ఆన్చి కళ్ళు మూసుకొన్న అతను అప్రయత్నంగా ముందుకు వంగాడు. నువ్వు [illegible] ప్రేమించి ఉన్నావు [illegible] మెల్లగా అతని నాసికాపుటాలు పెద్దవయ్యాయి. "ఏమిటి?"

ఆమె వంచటి అరచేయి కుర్చీ కోడు మీద బిగుసుకుంది. "అవును, మాధవ్! అవును. . . నన్ను క్షమించు. . . ఉహింపలేనంత వేగంగా నా మార్గం వదిలి నన్ను ప్రేమించిన తర్వాత తెలిసిగా కొట్టుకుపోయినాను కాని, నిన్ను మరిచిపోలేక మాటిమాటికి నిన్నే తలచుకొంటూ నీ దారిగా వెనుకకు వచ్చాను. ఎంతో ఆలస్యంగా ఇక్కడి దృశ్యం పిచ్చెక్కించేది నాకు. . . కాని, ఇంత కాలం ఆ బంధాన్ని తెంపుకునేందుకు ఉన్న అవకాశం. . . ఇప్పుడు లేదు. . ."

"అంటే . ."

నిశ్చింతంగా అన్నది: "నాన్నగారు పోయారు. . ."

కుర్చీలోంచి లేచి చివాటుగా నిలబడ్డాడు. బిగుసుకున్న దవడ ఎముకల పైభాగం గర్వంగా పెరిగిన గడ్డంతో వైరాగ్యం మూర్తీభవించినట్లుగా అనిపించిందామెకు. గది అంతా కొత్తగా ఏదో వేసినట్లు భ్రాంతి కలిగేలా, ఉబ్బిన అతని కళ్ళలో ఎర్ర జీర కల్పించాయి. పిడికిళ్ళు బిగుసుకున్నాయి.

"అనూరాధా . . . నిన్ను . . . నీతో ప్రత్యక్షంగా ప్రేమలో పడి నిర్భంధమైన ప్రేమతో ఆరాధించాను ఆ నాడు. . . కాని . . . ఈ నాడు . . . పూర్తిగా ద్వేషిస్తున్నాను. . . నువ్వు అవకాశవాదివి. . . నన్ను నీ చెప్పుచేతల్లో ఉంచుకోవటం కోసం. . . వీల్లేని . . . నేను లేని సమయంలో నా తల్లిని చంపించావు. తరవాత కథ అర్థం అయిగే వరకే. . . 'మీ మేనేజర్ని' వివాహం చేసుకున్నావు. . . నీ పాపం నీ ముఖాన్ని కాలుస్తుంది. అతను నీ ఆస్తిని ఆక్రమణ చేసుకున్నాడు. వడలు హీనంగా చూస్తున్నాడు నిన్ను. . . అందుకే నేను జ్ఞాపకం వచ్చాను. . . వివాహితవు . . . బంధాన్ని త్రెంపుకున్నావట. . . సిగ్గు లేదూ. . ."

ఆ పెద్ద కేకకు విభ్రాంతంగా నిలబడిపోయిన గీతాదేవి యాంత్రికంగా ఆ గది వద్దకు చేరింది. తలుపులు దగ్గరగా వేసి ఉన్నాయి. ఏదో ఉత్కంఠ!

అనూరాధ ముఖాన్ని చేతుల్లో కప్పుకుంది. నన్నవి, తెల్లని, పొడవైన ఆ వేళ్ళ సందుల్లోంచి కారుతూన్న కన్నీళ్ళు అతన్ని విర్యిబ్బని చేశాయి.

బింగా విమర్శించాడు. "తెలిసి తప్పు చేసిన ఇది. . . నేను పాపాలు వినిపిస్తే చాలు. . ."

కొంచెం సేపట్లో ఆమె దుఃఖం తగ్గుముఖం పట్టింది. బయట వర్షం లాగే మదిలో విశ్వబ్దం బరువుగా కురుస్తూంది.

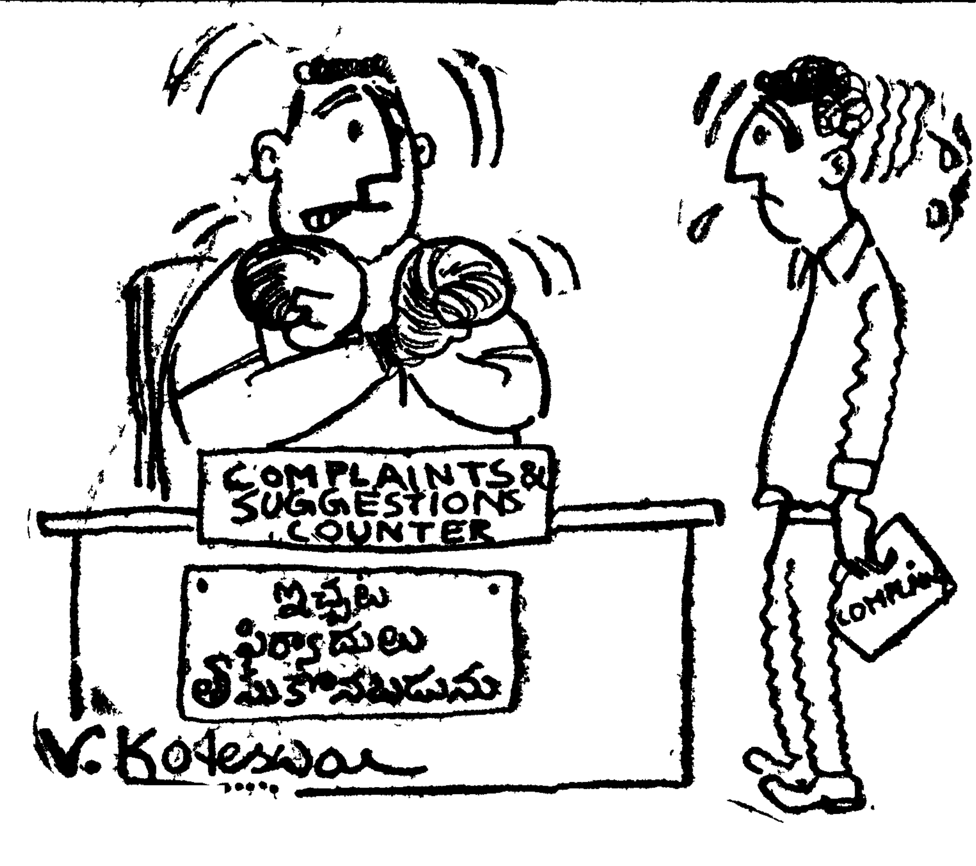

ఎంతో నిబ్బరస్థురాలు అలా బేలగా అయిపోవటం అతణ్ణి మామూలు స్థితికి తీసుకురావటమేకాక, అబ్బురపరిచింది కూడా. నిరవ నిశ్శబ్దాన్ని ఛేదిస్తూ అన్నది:

"మిమ్మల్ని ఎలా నమ్మించాలో నాకు తెలియదు. . . అయినా జరిగిన విషయాలు తు. చ. తప్పకుండా చెబు తాను. . . మీ రనుకుంటున్నంత నీచురాలిని, పాతకురాలిని కాదు నేను. మీ బి. ఎ. డిగ్రీకి నాన్నగారి దృష్టిలో నీసమెత్తు విలువకూడా లేకపోయింది. . . కారణం . . . విలువను ధనం, విద్యల రూపాల్లో కొలుస్తారు కనక! ఒక అనామకునికి తన కూతురు ఇల్లాలు కాకూడదనే చండశాసనంతో నా కన్ని విధాలా యోగ్యుడని తలంచబడుతూన్న మేనేజరుతో వివాహాన్ని నిశ్చయించారు. నేను ఇరకాటంలో పడిపోయాను. . . అప్పటికీ మా కారు డ్రైవర్ చేత వెంటనే తరణోపాయం ఆలోచించమనీ, పారిపోయి రావటానికి కూడా సిద్ధమే ననీ కబురంపాను. . . ఈ లోపలే మన దృఢమైన అనుబంధాన్ని గురించి తెలుసు కున్న నాన్నగారు. . .మేనేజరుతో. . . సంప్రదించి మిమ్మల్ని. . . మీ అమ్మ గారిని. . . గూండాలను పంపారు. . . ఆ సమయంలో మీరు లేరు. ఘోరం జరిగిపోయింది. . ."

విభ్రాంతుడై చూడసాగాడు.

తల పైకెత్తిం దామె. బుగ్గలమీది నుంచి కారుతూన్న కన్నీళ్లు శబ్దం కాకుండా చీర అంచుమీద పడి ఇంకి పోయాయి. మనసులో రగులుతూన్న వేదనానలం లాగే చీర అంచూ లైటు కాంతిలో ఎర్రగా మెరుస్తూంది.

"నా ఈ స్థితికి కారణం మీరు. . . మీరు దుర్బలులు. . . పిరికివారు. . . లేకుంటే మరణానికి జడిసి పారిపోక నాతో కలిసి వెళ్లేవారు. ఎన్నో ఆశలు పెంచుకునేట్లు నన్ను మభ్యపెట్టి . . . చివరికి నిర్లక్ష్యం చేసి, ఆ నరరూప రాక్షసుల చేతుల్లో వదిలి వెళ్లారు. . . నా జీవితాన్ని ఏ ఒడ్డుకూ చేరనివ్వకుండా తుఫాను మధ్యలో ఇరికించి. . . దిక్కు తెలియని పరిస్థితిలో. . . తుత్తు నియలు చేసింది మీరు. . . ఎంతో సులభంగా మరిచిపోయారు... నన్ను... ఇన్నాళ్లూ ఉన్న బందిఖానాలోంచి విముక్తి దొరికేందుకు కొంచెం అవకాశం దొరికే సరికి, కన్నతండ్రి చావునుకూడా లక్ష్య పెట్టక. . . వివాహబంధాన్ని సైతం తృణీకరించి. . .రెక్కలు కట్టుకుని. . . మీ వద్దకు వచ్చినందుకే కదూ . . . ఇంతగా చులకన చేశారు . . ."

మోకాళ్లలో ముఖం దాచుకుని వెక్కుతూ అన్నది.

చేష్టలుడిగిన పరిస్థితిలో కిటికీ కమ్మీలను పట్టుకుని అయోమయంగా బయట చీకట్లోకి చూస్తూండిపోయా డతను.

గీతాదేవికి వాళ్లిద్దరి పరిచయం అర్థమైంది. అనూరాధను తనకు పరిచయం చేసే సమయంలో వ్యంగ్యంగా మాటలు విసిరేందుకు కారణమేమిటో కూడా అవగతమయింది. లోపలంచి చాలా సేపు గడిచినా ఆమె సన్నగా రోదిస్తూన్న ధ్వని తప్పమరేమీ వినిపించ లేదు. 'వెళ్లిపోదాం' అనుకుంది. అలా అనుకుని రెండు మెట్లు దిగేసరికి మళ్లీ మాటలు వినిపించాయి. ఆగిపోయింది.

అర్థంకాని ఆవేదనతో అలమటి స్తూన్న అతని అంతరంగం మాటల్లో ప్రతిఫలిస్తూంది. ప్రపంచాన్నంతటినీ వ్యాపించిన చీకటి అతణ్ణికూడా ఆక్రమిం చింది కాబోలు!

"అనూరాధా! మనం ఒకరి నొకరం పూర్తిగా అపార్థం చేసుకున్నామని తేలిపోయింది. . . మా అమ్మ అస్వాభావిక మరణానికి గురయిందన్న దుఃఖంతో నీకు మొదట చెప్పిన విధంగా ఆలోచించాను నేను . . . అలాంటి నువ్వు ఇక నాకు అనవసర మనిపించింది. . . హైదరాబాద్ నుంచి వచ్చినేశానే కాని . . . అసలు జరిగిన విషయం గమనించే సంయమనం నాకు లేకపోయింది. . ." దగ్గరగా వచ్చి ఆమె చేతులు రెండూ తన హస్తాలలో ఇముడ్చు కున్నాడు. తల ఎత్తి చూచింది. అతని కళ్లు సజలాలయి, నిశ్చలమైన సరస్సు లోని మన్నికవు అలల్లా మెరుస్తు న్నాయి. "నా ప్రేమమయీ. . . నన్ను మన్నించు. . !"

గువ్వలా ఆ విశాలమైన బాహువుల్లో ఒదిగిపోయిం దామె. తన లోనికి ఆమెను అదుముకుంటూ కళ్లు మూసుకున్నాడు మాధవ్.

"కాని . . . కాని . . . రాధా . . .! ఆ సమయం మించిపోయింది . . . నువ్వు నా సొత్తువు కావని. . . తెలిసి నప్పటికీ . . . స్పర్శించాను . . . అయితే ఈ స్పర్శను శాశ్వతంచేసుకునే ఆత్మస్థైర్యం కాని, చేసే ఔదార్యంకాని . . . నాకు లేదు. ఒక వివాహితను. . . నాదానిగా చేసుకోవటం సంఘం సమంజసంగా భావించదు . . . మనసును ఛేదించి, చిత్రిక పట్టి, చిత్రహింసల పాల్జేసే ఈ నైతిక పతనాన్ని నే నమభవించ లేను..."

మెల్లగా ఆమెను కౌగిలినుంచి విడదీస్తూ అన్నాడు. . . "కరుణాకర్ పాము లాంటి వాడు. . . నీ పలుకుబడి. . . మీ వివాహ బంధాన్ని మాఫీ చేయగలిగినా, అతని క్రోధం సనలను సుఖంగా బ్రతక నీయదు... ఏ ఏ విషయంలో ఆకాంక్ష... దయ ఉంచి . . . దయ ఉంచి . . . నీవు. . . వెళ్లిపో. . . నీ అనురాగం. . . స్పృ. . . రాధా. . .! నా హృదయం చెరువౌతూంది. . . భరించలేని ఆత్మానందం కలుగుతూంది! కాని, విధి మనల్ని. . . క్రూరంగా విడదీసింది. . . ఈ జన్మ కిలాగే ఉందాం—ఏమీ చేయ లేని...నిర్వీర్యుణ్ణి నేను ... క్షమించు..."

మూటిగా, నిశ్చలంగా, అవిమిష నేత్రాలతో అతని వైపు చూచింది అనూరాధ. తల మరో వైపు తిప్పుకున్నాడు.

లక్ష్మణ మూర్ఛ (హంపి) ఫోటో—ఎ. వి. ఎ. వరసింగరావు (హైదరాబాదు)

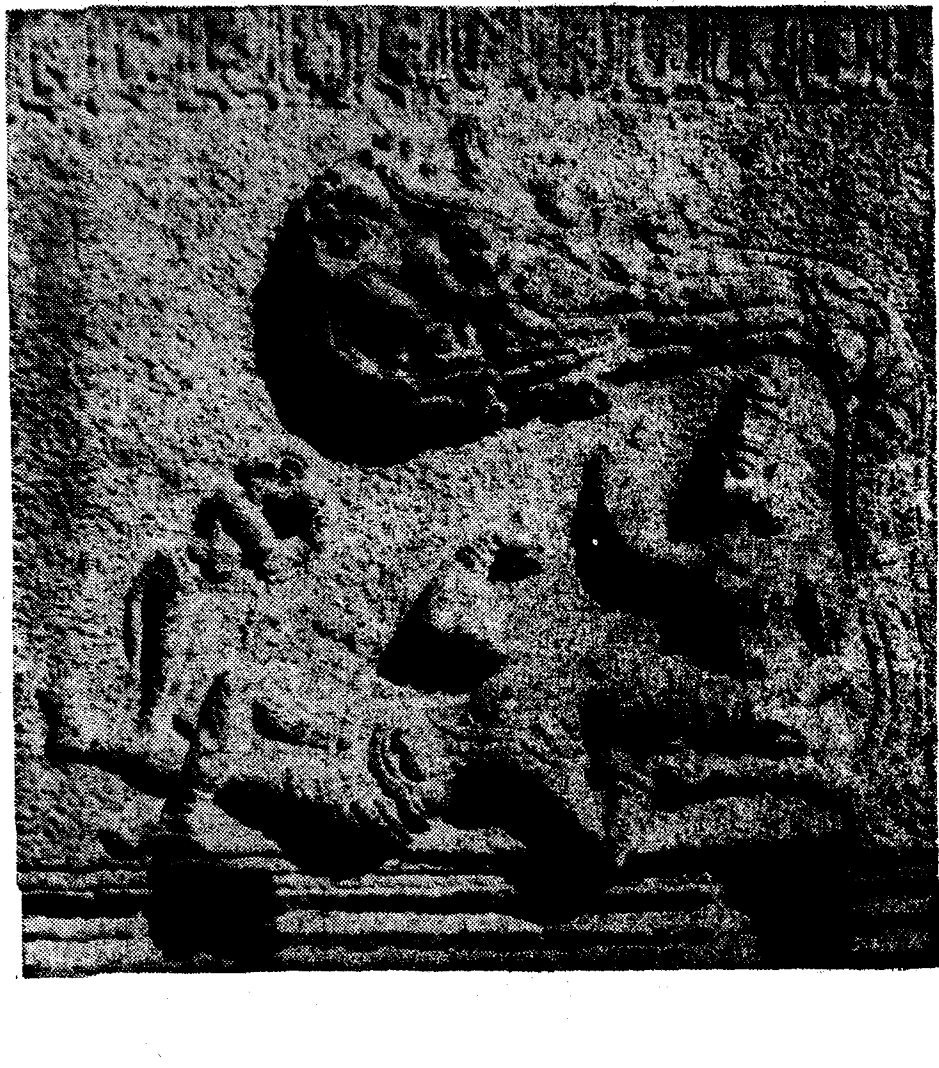

భారం

చిత్రం—పి. ఆగాచార్య(కరీంనగర్)

గీతాదేవి శబ్దం కాకుండా వడివడిగా క్రిందకు వచ్చింది. ఆద్యంతాలు లేని ఆలోచనలు గజిబిజిగా మెదులుతూంటే, మంచంపై వాలి కళ్లు మూసుకుంది. దాదాపు అరగంట గడిచిన తరవాత అనూరాధ వచ్చి నిశ్శబ్దంగా తన మంచం మీదకు ఒరిగిపోవటం ఆమె మనసు లీలగా గుర్తించింది.

తెల్లవారింది. కనురెప్పలకు, చెంపలకు వెచ్చగా తగిలేసరికి గబుక్కున లేచింది అనూరాధ. కిటికీలోంచి భాను ప్రకాశం పచ్చగా లోనికి పడుతూంది. దొడ్డివేపు ఉన్న తోటల్లోంచి కాబోలు, వివిధ పక్షుల కూజితాలు మనోహరంగా వినవస్తున్నాయి. కళ్లు నులుముకుంది. మనసు మగతలోంచి బయటపడి నిజాను భవాల్లోని చేదును భరించలేక కొట్టుమిట్టాడుతూంటే బద్ధకంగా లేచి నిలుచుంది.

గీతాదేవి బాత్‌రూమ్‌కు దారి చూపించింది.

ముఖం కడుక్కుని వచ్చి కూచుంటే కప్పుతో కాఫీ, ఒక మడత లుంచిన కాగితం అందించింది. మొదట ఆత్రంగా ఉత్తరం అందుకుం దామె.

"నువ్వు. . . లేవగానే. . . ఇవ్వమంటూ పొద్దున్నే . . . మాధవ్ ఇచ్చి వెళ్లారు దీన్ని. . ." తనకు తెలియకుండానే చనువుగా సంబోధించింది గీతాదేవి.

ఉత్తరంలో నాలుగే నాలుగు వంక్తులున్నాయి. అనూరాధ ప్రవర్తనకు ఆమె గాభరా పడ్డది. "ఏమి టది?"

బరువుగా ఉన్న నీలిమేఘానికి శీతల మందపవనం సోకింది. భోరుమంటూ గీతాదేవి భుజంమీదకు వాలిపోయిం దామె.

* * *

పైడు కాలువ మీదుగా మెట్లు ముందుకు వేసి ఉన్న బండపలక శబ్దం చేసింది. పక్కనే పడుకున్న పొట్టి తోక వల్లకుక్క భయపడి పారిపోలేదు. విసుక్కుంటున్నట్టుగా అటూ ఇటూ కదిలి మళ్లీ నిద్రకు ఉపక్రమించింది. ఎదురుగా తాళం వేసి ఉన్న తలుపులు అతణ్ణి స్థాణువులా చేశాయి.

ఇంకా పూర్తిగా పొద్దు కుంకలేదు. శివభూయిష్ఠమైన భూలోకాన్ని దర్శిద్దామా, వద్దా అని తారలు సందేహించే సమయ మది.

ఎదురింటి కిటికీలోంచి అతని కోసమే ఎదురుచూస్తున్నట్లుగా కూచున్న ఎనిమిదేళ్ల పిల్లాడు బయటికి పరుగెత్తుకొచ్చాడు. ఎప్పుడూ అతనంటే అమితంగా భయపడేవాడు. ధైర్యంగా ముందు నిలబడి— "మరే, మీ గీతాదేవి... ఈ కవ రిమ్మంది. . ." అంటూ తుర్రుమన్నాడు.

ముదురు గోధుమరంగు కవరది. అతని చేతిలో పడేసరికి లోన గలగలమని శబ్దమైంది.

కవరులోని తాళంచెవితో తాళం తీసి లోనికి ప్రవేశించాడు. వణుకుతూన్న చెయ్యి యాంత్రికంగా స్విచ్ నొక్కింది. ఆత్రంగా కవరు బోర్లించాడు. ఒకే ఒక నాలుగు మడతల కాగితం.

"మాధవ్‌గారూ!

క్షమించండి. మీకూ, అనూరాధకూ మధ్య జరిగిన సంభాషణను నేను వినటం సంభవించింది. అప్పుడే నా మనసులో అనిర్వచనీయాలైన ఉద్రిక్త భావాలు కలిగాయి. మరునాడు మీరిచ్చిన ఉత్తరం చదివిన అనూరాధ. . . ప్చ్. . . అవసరం లేదు. . . ఆమె ద్వారా మళ్లీ అంతా వివరంగా తెలుసుకున్నాను. వాళ్ల శ్రీవారి ఫోటోకూడా చూపించింది — ప్రబిమాలాక. . . అయితే వీటన్నిటి వల్ల గంభీరమైన కటిక నిజమొకటి బయట పడ్డది... అనూరాధ. . . నా వదినె! అంటే. . . మీకు నేను చెప్పింది గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. . . నన్ను మా అత్త అనే కఠినాత్మురాలి చేతుల్లో వదిలి, ఉద్యోగం కొరకై పోయి, తన సుఖం తను చూచుకున్న అన్నయ్య. . . అతనే కరుణాకర్! తరవాత అనూరాధ అడిగిన ప్రశ్నకు అప్పటికే ఒక నిశ్చయానికి వచ్చిన నేను. . . మన ఇద్దరి మధ్య ప్రత్యేకమైన అనుబంధమేదీ లేదని తెలియజేశాను. కరుణాకర్ విషయం మాత్రం చెప్పలేదు.

నిజానికి ఈ క్షణం వరకు— దిక్కు తెలియని మూర్ఖురాలినై మా అత్త కబంధ హస్తాల నుంచి తప్పించుకుని నా విద్యకు గల ప్రయోజనాన్ని వెతుక్కుంటూ వచ్చే సమయంలో మీ రున్న బస్సులోనే నేను రావటం, మధ్యలో మాటలు కలిసి, ఉన్నతికి, విద్యకు తగని ఉద్యోగం చేస్తున్న మీ సంస్కారం పట్ల ఆకర్షితురాలినై నేను నా కథ చెప్పుకోవటం, ఔదార్యంతో, ధైర్యంతో మీరు నాకు ఆశ్రయం కల్పించి, ఉద్యోగం ఇప్పించటం మొదలైన వాటివల్ల మీ మీద గౌరవం, అభిమానం, మీ స్థితికి జాలి, సానుభూతి తప్ప నాకు మరే భావాలూ లేవు. అయితే, ఇలా కొన్నాళ్లు జరిగి ఉంటే అవన్నీ 'ప్రేమ' అనే పదంలో కలిసిపోయి, నాద లయల కలయిక వలన ఏర్పడిన సంగీతంలా నాకు మీ మీద ఆరాధన ఏర్పడి ఉండేదే! కాని, అలా జరగకుండా ఉండేందుకు ఈ సంఘటన తోడ్పడింది. . . ఇది నాకు. . . సంతోష దాయకమేనేమో. . .!

మాధవ్‌గారూ. . . మీరు శారీరకంగా ఏ లోపమూ లేనివారు. పైగా, ఎంతోమంది కంటె అధికులు. మూర్తీభవించిన మీ పురుష సౌందర్యం ఎలాటి స్త్రీనైనా దాసోహమనిపిస్తుంది. కాని, అనుకోకుండా జరిగిన ఈ సంఘటన వలన మీ మానసిక లోపాలు చాలా బయటపడ్డాయి. మానసికంగా మీరు దుర్బలులు. సంఘర్షణను తట్టుకుని నిలిచే మనస్స్థైర్యం మీకు లేదు. పరిస్థితులకు తల ఒగ్గి మీరు అతి అమూల్యమైన వాటిని పోగొట్టుకున్నారు . . . పోగొట్టుకుంటారు. అనూరాధ వివాహిత. కాని, ఆ వివాహం పరస్పర అంగీకారం మీద జరిగింది కాదు. మీరు ఒకరి నొకరు అపార్థం చేసుకోవటం సంభవించింది. అయినా ఆమె ఇన్నాళ్ల తరవాత అవకాశం లభించటంతో తన సుఖాల నన్నిటినీ వదులుకుని వచ్చిన సమయాన— మీ ధర్మపన్నాలన్నీ వ్యర్థమయి, పర్యవసానాలకు భీతి చెందే మనోవైకల్యం స్పష్టపడ్డది మీ ప్రవర్తన ద్వారా. మీ సంస్కారం ఏమవుతూం దక్కడ? ఒకవేళ మిమ్మల్ని నేను వివాహమాడే పరిస్థితే సంభవిస్తే, మీరు ఎంత క్లిష్టమైన పరిస్థితినైనా చిరునవ్వుతో ఎదుర్కొనాలి. కాని, అది మీకు సాధ్యం కాదు. అనూరాధ ప్రాధేయపడినమీదట మీ రామెను స్వీకరించినా, తను సుఖపడదనే సత్యం నాకు గోచరించింది. నా సోదరుని వైవాహిక జీవితాన్ని ఆనందమయం చేయటానికి నేను హృదయపూర్వకంగా ప్రయత్నిస్తాను. అందుకే ఆమె నా వెంట వస్తూంది. ఆమెకు నచ్చచెప్పి, తీసుకువెళ్లేందుకు చాలా శ్రమ పడవలసి వచ్చింది.

స్కూల్లో నా 'కో' టీచరు రాజారావు నన్ను అమితంగా అభిమానిస్తున్నట్లు నాకు తెలుసు. అయితే మిమ్మల్ని పూర్వ వేదనా విముక్తులను చెయ్యాలనే గట్టి సంకల్పంతో నే నతనిని పట్టించుకోలేదు. ఇప్పుడు అంతా అయిపోయింది. మీరు వస్తారని ఎదురుచూచి, ఎంతకూ రాకపోయేసరికి మేం ముగ్గురం వెళ్లిపోతున్నాం. అతను నా కోసం తన ఉద్యోగం వదిలి వస్తున్నాడు.

జీవితాన్ని స్పోర్టివ్‌గా తీసుకోవటం, ఆశావాద దృక్కులతో వీక్షించటం సామాన్య మానవుడి ప్రత్యేక, ప్రధాన లక్షణాలు. క్రమేపీ అనూరాధను మరిచిపోతూ నన్నుఅభిమానిస్తూన్న మిమ్మల్ని... ఇలా అర్థాంతరంగా వదిలి వెళ్లటం మీ పట్ల ఎంత ఘోర పరిణామాలకు దారి తీస్తుందో నాకు తెలుసు. కాని, నా ఆశయాల ముందు నేను నిస్సహాయురాలిని. నాకూ, రాజారావుకూ మీ ఆశీర్వాదం లభించాలి. అప్పుడే నాకు తృప్తి. . . మరో మారు మీ ఉన్నత సంస్కారానికి జోహారు లర్పిస్తూ— నమస్సులతో—

—గీతాదేవి."

అతను పిచ్చిగా జుట్టు పీక్కోలేదు. కేక లెడుతూ వీధిలోకి పరుగెత్త లేదు. 'రాటు తేలిన నాకు ఇది పెద్ద దెబ్బ కాదు. కాని, హృదయ సంస్కారం ఉన్నా, మానసికానుభూతులు ఎందుకు ఆచరణీయాలు కావో (కొన్ని వేళల్లో) అనుభవం చెబుతుంది. ఆ తెలుసుకోవడమే నీకు నా నిజమైన ఆశీర్వాదం' అనుకున్నాడు మనసులో. ★